

MEDZINÁRODNÝ BESTSELLER

FASCINUJÚCE!

Sunday Telegraph

VÝBORNÉ!

Daily Mail

anovník

VYNIKAJÚCE!

Sunday Times

OBDIVUHODNÉ!

Independent

BRILANTNÉ!

Telegraph

C. J. SANSOM

AKTUELL

C. J. Sansom
Panovník

Dielo je autorsky chránené. Všetky práva, najmä rozmnožovať a rozširovať, rovnako ako právo prekladu, sú vyhradené. Žiadna časť tohto diela sa nesmie bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv reprodukovať, spracovávať, rozmnožovať alebo rozširovať vo forme fotokópií, mikrofilmov a ani inými metódami použitia elektronických systémov ukladania do pamäte.

Táto kniha je fikcia. Všetky postavy, mená, charaktery, miesta a udalosti sú dielom autorovej fantázie a akákoľvek podobnosť so skutočnými osobami, žijúcimi alebo mŕtvymi, s obchodnými záležitosťami, udalosťami alebo miestami je celkom náhodná.

C. J. Sansom: Panovník

Z anglického originálu *Sovereign*, ktorý vydalo vydavateľstvo Pan Books an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers Limited, London, United Kingdom.

Copyright © 2006 by C. J. Sansom

All rights reserved.
Všetky práva vyhradené.

Translation © Veronika Kašáková 2024

Cover picture © Shutterstock

Redakčne upravila: Ivana Fábryová
Sadzba a zalomenie: Samuel Ryba – Design Ryba

Tlač: FINIDR, s.r.o., Český Těšín, Česká republika

Vydal AKTUELL vydavateľstvo, s.r.o., Bratislava, Slovenská republika
Slovak edition © AKTUELL 2024

ISBN 978-80-89873-60-9

C. J. Sansom

Panovník

AKTUELL

Prvá kapitola

Pod stromami bola tma a pomedzi napoly nahé vetvy prenikalo len trochu mesačného svitu. Zem bola pokrytá opadaným lístím, zvuk kopýt bolo sotva počuť a len ťažko sa dalo rozpoznať, či sme ešte šli po ceste. Barak, ktorý znovu reptal o divokosti barbarskej krajiny, do ktorej som ho priviedol, ju predtým nazval biednou cestou. Neodpovedal som na jeho hromženie, bol som na smrť unavený, chrbát ma bolel a nohy som mal v ťažkých jazdeckých čižmách drevené. Obával som sa, pretože zvláštna misia, ktorá nás čakala, mi ťažila myseľ. Zodvihol som ruku z uzdy a vo vrecku kabáta som nahmatal arcibiskupovu pečať. Prechádzal som po nej prstami ako po talizmane a spomenul som si na Cranmerov sľub: „Nehrozí vám žiadne nebezpečenstvo.“

Zanechal som za sebou aj veľa starostí, keďže som len pred šiestimi dňami pochoval v Lichfiede otca. S Barakom sme sa odvetdy päť dní viezli náročnou trasou na sever. Cesty boli po vlhkom lete roku 1541 v zlom stave. Išli sme do divočiny, kde množstvo dedín ešte stále pozostávalo zo starých dlhých domov, v ktorých sa ľudia v chatrčiach zo slamy a z mačiny tlačili s dobytkom. V ten podvečer sme v dedine Flaxby zišli z cesty Great North Road. Barak chcel noc stráviť v penzióne, ale trval som na tom, aby sme išli ďalej, aj keby nám to trvalo celú noc. Pripomenul som mu, že meškáme, zajtra bude dvanásteho septembra, a musíme na miesto určenia prísť oveľa skôr ako kráľ.

Cesta sa čoskoro zmenila na bahno a postupne sme prešli na suchšiu cestičku, ktorá sa točila na severovýchod cez husté lesy a púste polia, kde prasce rozrývali trsy žltého strniska.

Občasnú zeleň postupne vystriedali lesy a niekoľko hodín sme sa nimi vliekli. Raz sme zišli z hlavnej cesty a bolo pekelné náročné znovu ju v tme objaviť. Všade bolo ticho až na šušťanie opadaného lístia a občasný šuchot húštiny, z ktorej pred nami utekali diviaky a rysy. Kone, zaťažené sedlovými vakmi s našim oblečením a inými potrebami, boli rovnako vyčerpané ako my. Cítil som Genesisovu únavu a Sukey, Barakovej inak energetickej kobyly, vôbec neprekážalo nasledovať jeho pomalý krok.

„Stratili sme sa,“ zavrčal.

„V penzióne povedali, že máme nasledovať hlavnú cestu na juh cez les. Čoskoro aj tak vyjde slnko,“ odvetil som. „Potom zistíme, kde sme.“

Barak unavene zavrčal. „Mám pocit, akoby sme boli už v Škótsku. Nečudoval by som sa, keby nás uniesli a žiadali za nás výkupné.“ Neodpovedal som, jeho sťažnosti ma unavovali, a potichu sme sa vliekli ďalej.

Myslou som sa vrátil týždeň dozadu na otcov pohreb. Malá skupinka ľudí okolo hrobu a truhla, ktorú pomaly spúšťali do zeme. Sesternica Bess ho našla mŕtveho v posteli, keď mu doniesla jedlo.

„Kiežby som vedel, aký bol chorý,“ povedal som jej, keď sme sa po obrade vrátili na farmu. „Mal som sa oňho starať ja.“

Unavene pokrútila hlavou. „Bol si ďaleko v Londýne a takmer rok sme ťa nevideli.“ V očiach mala obviňujúci pohľad.

„Mal som toho veľa, Bess. Ale prišiel by som.“

Povzdychla si. „Položila ho smrť starého Williama Poera minulú jeseň. Posledné roky sa spolu snažili, aby farma zarábala, ale vzdal sa.“ Odmlčala sa. „Povedala som, aby ti napísal, ale nechcel. Boh nám zoslal ťažké skúšky. Suchá minulé leto, tento rok zas potopy. Myslím si, že sa hanbil za finančné problémy, do ktorých sa dostal. Potom ho skolila horúčka.“

Prikývol som. Zaskočilo ma, že farma, na ktorej som vyrastal a ktorá mi teraz patrila, bola hlboko zadlžená. Otec mal takmer sedemdesiat rokov a jeho sluha William nebol o nič mladší. Nedokázali sa starať o pôdu tak, ako mali, a posledných pár žatiev bolo slabých. Aby vystačil, vzal si na farmu pôžičku u bohatého statkára z Lichfieldu. Prvý raz som sa o nej dozvedel, keď mi hneď po otcovej smrti veriteľ napísal, aby mi oznámil, že cena pozemku pravdepodobne nesplätí dlh. Rovnako ako väčšina vtedajšej nižšej šľachty, aj on sa snažil rozšíriť výmeru pôdy pre ovce a poskytovanie pôžičiek postarším farmárom s premršteným úrokom bol jeden zo spôsobov, ako to dosiahnuť.

„Tá pijavica, sir Henry,“ povedal som trpkou Bess.

„Čo urobíš? Necháš statok upadnúť do insolventie?“

„Nie,“ odvetil som. „Nepotupím otcovo meno. Splatím to.“ *Bohvie, že som mu to dlžný*, pomyslel som si.

„To je dobre.“

Nesúhlasné zaerdžanie za mnou ma vrátilo naspäť do reality. Barak potiahol za uzdu svojej kobyly a zastavil ju. Tiež som zastal a nepohodlne som sa otočil v sedle. Jeho obrys rovnako ako obrysy stromov boli teraz jasnejšie. Pomaly sa rozvidnievalo. Ukázal pred seba. „Pozrite!“

Pred nami stromy postupne redli. V diaľke som nízko na oblohe uvidel červené svetlo.

„Tam!“ zvolal víťazoslávne. „Lampáš, ktorý sme mali vyzeráť. Ten, ktorý je zavesený na vrchole veže kostola, aby sprevádzal počestných. Sme v Galtreskom lese, presne ako som hovoril!“

Vyšli sme spomedzi stromov. Od rieky fúkal studený vietor a obloha sa pomaly vyjasňovala. Silnejšie sme sa zabalili do kabátov a vyrazili sme nadol, smerom k Yorku.

Hlavná cesta do mesta už bola preplnená mulicami a vozmi plnými jedál rôzneho druhu. Medzi nimi boli aj ohromné lesnícke vozy, z koncov ktorých nebezpečne vytrčali celé kmene. Pred nami sa zjavili vysoké mestské hradby, ktoré stovkami rokov dymu sčerneli, a za nimi sa črtali vežičky nespočetného množstva kostolov. Všetkým dominovali dve vysoko sa týčiace veže Yorskej katedrály. „Je tu rušno ako na Cheapside v deň trhov,“ poznamenal som.

„Všetko pre kráľov ohromný sprievod.“

Pomaly sme sa viezli ďalej. Dav bol taký veľký, že sme sotva udržali tempo chôdze. Úkosom som pozrel na svojho spoločníka. Bolo to viac ako rok, čo som Jacka Baraka prijal za svojho pomocníka po tom, ako jeho starého pána popravili. Bývalé dieťa londýnskych ulíc, ktoré pracovalo na pochybných misiách pre Thomasa Cromwella. Bol nezvyčajnou voľbou, ale bol bystrý a mal to šťastie, že bol vzdelaný. Svoje rozhodnutie som neľutoval. Celkom dobre si privykol na prácu a poctivo sa učil právu. Nik nevedel lepšie donútiť svedkov, aby sa počas prísažného vyhlásenia držali veci, či vysnorit zahmlievané fakty, a jeho cynický náhľad na systém predstavoval užitočnú protiváhu k môjmu oduševneniu.

Posledných pár mesiacov sa však Barak zdal byť skleslý a niekedy zabudol na to, kto je, a správal sa hrubo a uštipačne, ako keď som ho stretol po prvýkrát. Báľ som sa, že sa začínal nudiť, a myslel som si, že ak pôjde so mnou do Yorku, vyburcuje ho to. Bol však plný londýnskych predsudkov voči severu a severanom a takmer celú cestu sa sťažoval a šomral. Teraz sa okolo seba pochybne rozhliadal a všetko sa mu zdalo podozrivé.

Popri ceste boli rozptýlené domy a potom, po našej pravici, sa zjavila stará vysoká hradba s cimburím, cez ktorú pretŕčala ohromná vežička. Po vrchu hradieb sa prechádzali vojaci. Mali na sebe železné helmy a biele tuniky s červeným krížom kráľovských lukostrelcov. Namiesto lukov a šípov však mali meče a hrôzostrašné bodce a niektorí dokonca dlhé muškety. Zvnútra vychádzalo búchanie a vyklepávanie.

„To musí byť staré Opátstvo svätej Márie, budeme tam bývať,“ odvetil som. „Zdá sa, že sa všetci poctivo pripravujú na príchod kráľa.“

„Pôjdeme tam teraz a necháme si tam batožinu?“

„Nie, mali by sme najskôr zísť za bratom Wrennom a potom ísť na hrad.“

„Za väzňom?“ opýtal sa potichu.

„Áno.“

Barak vzhliadol na hradby. „Svätá Mária je dobre strážená.“

„Kráľ si bude celkom istý srdečným privítaním po všetkom tomto zhone, čo sa tu deje.“

Hovoril som potichu, no muž pred nami, ktorý kráčal vedľa mulice naloženej obilím, sa obzrel a zagánil na nás. Barak nadvihol obočie a muž

odvrátil zrak. Premýšľal som, či nepatril k informátorom Rady severu, ktorá mala v tejto oblasti na starosti súdne záležitosti. V Yorku teraz určite pracovali nadčasy.

„Možno by ste si mali obliecť právnický talár,“ navrhol Barak a hlavou pokynul dopredu. Vozy a pouliční obchodníci zatáčali do opátstva skrz veľkú mestskú bránu. Hneď za bránou sa stena opátstva stretávala v pravom uhle s mestskou hradbou spevnenou strážnicou podobnou pevnosti s yorským erbom – piatimi bielymi levmi na červenom pozadí. Stáli pri nej ďalšie stráže, držali bodce, na hlavách nasadené kovové helmy a na tele náprsné brnenie. Za hradbou sa oproti sivej oblohe zdali veže katedrály obrovské.

„Nejdem ho vyťahovať z tašky, som na to príliš unavený.“ Potľapkal som sa po vrecku kabáta. „Mám tu oprávnenie od komorníka.“ Bola tam aj pečať arcibiskupa Cranmera, ale tú som mal ukázať len jednej osobe. Pozeral som pred seba na niečo, čo som mal očakávať, no aj tak ma z toho striaslo. Na vysokých koloch boli napichnuté štyri hlavy – spálené, čierne a napoly zjedené vranami. Počul som, že dvanásť z rebelantských sprisahancov túto jar zatkli a popravili v Yorku. Ich hlavy a štvrte nastokli na všetky mestské brány ako varovanie.

Zastavili sme na konci malého radu. Koňom od únavy ovisali hlavy. Stráže zastavili biedne oblečeného muža a vypytovali sa, prečo chce navštíviť mesto.

„Kiežby si pohli,“ zašepkal Barak. „Umieram od hladu.“

„Viem. No tak, sme na rade.“

Jeden zo strážnikov schmatol Genesisovu uzdu a druhý sa ma opýtal, prečo chcem navštíviť mesto. Mal južanský prízvuk a tvrdú vráskavú tvár. Ukázal som mu oprávnenie. „Kráľov právnik?“ opýtal sa.

„Áno. A môj pomocník. Sme tu, aby sme pomohli so žiadosťami na jeho veličenstvo.“

„Potrebujú tu pevnú ruku,“ odvetil. Zvinul papier a mávnutím ruky nás vpustil dnu. Keď sme prechádzali popod barbakán, odvrátil som sa od veľkého kusa mäsa pripevneného k bráne, okolo ktorého poletovali muchy.

„Mäso rebelov,“ povedal Barak s úškrnom.

„Áno.“ Pokrútil som hlavou nad spleť osudu. Keby však nebolo sprisahania na jar, nebol by som tu a kráľ by neorganizoval ťaženie na sever – najväčšie a najveľkolepejšie, aké kedy Anglicko zažilo. Prešli sme cez bránu, kopytá v uzatvorenom barbakáne klopkali, a vstúpili sme do mesta.

Za bránou bola úzka ulica plná trojposchodových domov s prevísajúcimi odkvapmi a obchodov, pred ktorými stáli stánky. Predavači sedeli na drevených hranoloch a nahlas ponúkali tovar. York sa mi javil ako chudobné

mesto. Niektoré domy boli na pokraji rozpadu, z opadnutej omietky vytŕčali čierne trámy a ulica bola sotva lepšia ako blatistá cestička. Strkajúci sa dav sťažoval jazdu na koni, ale vedel som, že pán Wrenne, rovnako ako všetci služobne starší právnici, žil v blízkosti Yorskej katedrály. Dala sa najst ľahko, keďže dominovala celému mestu.

„Som hladný,“ poznamenal Barak. „Poďme si dať raňajky.“

Pred nami sa objavila ďalšia vysoká hradba, York bolo očividne mesto hradieb. Za ňou sa týčila Yorská katedrála. Pred ňou stálo veľké otvorené priestranstvo plné stánkov prekrytých plachtami so žiarivými pásmi, ktoré sa trepotali v chladnom vánku. Ženy s ťažkými sukňami sa hádali so stánkarmi, zatiaľ čo umelci vo svetlých livrejach ich cechov pozerali cez prsty na tovar a psy sa spolu s otrhanými deťmi hrabali vo zvyškoch. Všimol som si, že väčšina ľudí mala zaplátané oblečenie a obnosené dreváky. Strážnici v livrejach s mestským erbom tam postávali a sledovali dav.

Skupina vysokých blondavých mužov so psami viedla okolo okraja trhoviska stádo zvláštne vyzerajúcich oviec s čiernymi hlavami. Zvedavo som pozrel na ich vetrom ošľahané tváre a ťažké vlnené kabáty. Museli to byť povestní „muži z údolia“, ktorí tvorili chrbtovú koš povstania spred piatich rokov. Kontrastovali s kňazmi v čiernych rúchach a s kňazmi v hnedých kapucniach, ktorí slúžia zádušné omše. Prechádzali bránou, ktorá viedla do areálu katedrály.

Barak sa odviezol k stánku s koláčmi o kúsok ďalej. Nahol sa z koňa a spýtal sa, koľko stoja dva koláče s baraninou. Stánkar naňho hľadel, nerozumel jeho londýnskemu prízvuku.

„Južanci?“ zavrčal.

„Áno. Sme hladní. Koľko... stoja... dva... koláče s baraninou?“ Barak hovoril nahlas a pomaly, akoby sa bavil s hlupákom.

Stánkar naňho civel. „To gvoľi mne kvákaš jak kačica?“ opýtal sa.

„To ty škriपोceš ako nôž po panvici.“

Dvaja veľkí muži z údolia prechádzajúci popri stánkoch sa zastavili a rozhládli. „Tuto južanecký lagan ti robí problémy?“ opýtal sa jeden z nich obchodníka. Druhý načiahol veľkú mozoľovitú ruku k Sukeinej uzde.

„Pusti ju, ty grobian,“ povedal Barak výhražne.

Prekvapil ma hnev, ktorý sa zjavil na mužovej tvári. „Nadutý južanecký papľuh. Si myslíš, že keď dojde tučko Henrich, môžeš nás takto urážať?“

„Vieš, čo mi môžeš,“ odvetil Barak a uprene hľadel na muža.

Muž z údolia sa načiahol za mečom. Barakova ruka vystrelila k pošve. Pretlačil som sa pomedzi dav.

„Prepáčte, páni,“ povedal som chlácholivo, no srdce mi bilo opretekly. „Môj pomocník vás nechcel uraziť. Prešli sme dlhú cestu...“

Muž sa na mňa so znechutením pozrel. „Krivý lord, čo? Prišli ste si semak na parádnom koňovi a chcete nám vzjať to málo, čo ešte máme?“ Začal tasiť meč a potom sa zastavil, keď sa mu do hrude oprel bodec. Dvaja mestskí strážnici, ktorí vycítili nebezpečenstvo, k nám dobehli.

„Odhodte meče!“ skríkol jeden, ktorý držal bodec pri srdci muža z údolia, a druhý urobil to isté Barakovi. Začal sa okolo nás zbíchať dav.

„Čo je to tuto za bengál?“ vyhrkol strážnik.

„Južanec urazil stánkara,“ zvolal niekto.

Strážnik prikývol. Bol zavalitý, v strednom veku s ostrým pohľadom. „Nemajú žiadne chovanie, títo južanci,“ povedal nahlas. „Dalo sa to čakať, pánkovia.“ Z davu sa ozval smiech, jeden prizerajúci sa zatlieskal.

„Chceli sme len dva prekliate koláče,“ odvetil Barak.

Strážnik pokynul na stánkara. „Daj mu tje dve koláče.“

Muž podal Barakovi dva koláče s baraninou. „Šesták,“ odvetil.

„Koľko?“

Stankárovo obočie vystrelilo takmer do nebies. „Šesť pencí.“

„Za dva koláče?“ opýtal sa Barak neveriacky.

„Zacáľuj to,“ vyhrkol strážnik. Barak zaváhal a rýchlo som mu podal mince. Stánkar do nich okázalo zahryzol a potom si ich strčil do mešca. Strážnik sa ku mne naklonil. „Pane, suňte sa. A povedzte vašemu mužičkovi, aby si nehal takéto móresy. Nechcete predsa potjaže pred kráľovým príchodom, he?“ Nadvihol obočie a pozoroval, ako sme s Barakom odcválali naspäť k bránam katedrály. Celí stuhnúť sme zosadli pri lavičke oproti hradbe, uviazali sme kone a posadili sa.

„Pre Kristove rany, nohy mám celé boľavé,“ odvetil Barak.

„Aj ja.“ Mal som pocit, akoby mi nohy ani nepatrili a chrbát ma príšerne bolel.

Barak zahryzol do koláča. „Je dobrý,“ povedal prekvapene.

Stíšil som hlas. „Musíte si dávať pozor na jazyk. Viete, že nás tu veľmi nemajú v láske.“

„Je to vzájomné. Hlupáci.“ Výhražne pozrel smerom k stánkarovi.

„Počujte,“ povedal som potichu, „snažia sa tu udržať pokoj. Ak sa budete správať tak, ako ste sa správali k tým ľuďom, neriskujete len meč v útrobach pre nás oboch, ale aj problémy pre ťaženie. To chcete?“

Neodpovedal. Mračil sa a hľadel si na nohy.

„Čo sa to s vami v poslednom čase deje?“ opýtal som sa. „Pár týždňov sa správate ako nejaká háklivá Hanka. Nemávali ste problém udržať si ostrý jazyk za zubmi. Minulý mesiac ste mi narobili problémy, keď ste nazvali sudcu Jacksona slabozrakou húsenicou v jeho blízkosti.“

Venoval mi jeden zo svojich nečakaných úškrnov. „Ale je to pravda.“

Nenechal som sa odzbrojiť humorom. „Čo sa deje, Jack?“

Mykol plecóm. „Nič. Len sa mi nepáči, že som tu s tými slaboduchými barbarmi.“ Pozrel na mňa. „Mrzí ma, že som spôsobil problémy. Budem sa viac snažiť.“

Barak mal problémy s ospravedlňovaniami, a tak som uznanlivo prikývol. Bol som si istý, že za jeho náladou nestojí len nechúť k severu. Zamyšlene som pozrel na svoj koláč. Barak si prezrel trhovisko tmavými prenikavými očami. „Zdá sa, že majú hlboko do vrecka,“ poznamenal.

„Obchod je tu už roky veľmi zlý. Rozpustenie kláštorov veci len zhoršilo. Bolo tu veľa mníšskych pozemkov. Pred tromi, štyrmi rokmi by v dave bolo množstvo mníšskych a rehoľníckych rúch.“

„Nuž, tomu je koniec.“ Barak dojedol koláč a dlaňou si utrel ústa.

Stuhnuto som sa postavil. „Nájdime Wrenna. A vypýtajme si pokyny.“

„Myslíte, že uvidíme kráľa, keď dorazí?“ opýtal sa odrazu Barak. „Zblízka?“

„Je to možné.“

Odfúkol si. Bol som rád, že nie som jediný, koho tá predstava desila.

„V jeho suite je starý nepriateľ, ktorému by sme sa mali radšej vyhnúť,“ dodal som.

Náhle sa otočil. „Kto?“

„Sir Richard Rich. Dorazí s kráľom a so Súkromnou radou. Povedal mi to Cranmer. Takže, ako som vám povedal, dávajte si pozor. Nepriťahujte na nás pozornosť. Pokiaľ to pôjde, nemali by sme na seba upozorňovať.“

Odviazali sme kone a odviekli ich k bráne, kde nám zatarasil cestu ďalší strážnik s bodcom. Znovu som vytiahol oprávnenie, strážnik zdvihol zbraň a nechal nás prejsť. Pred nami sa týčila obrovská katedrála.

Druhá kapitola

„Je dosť veľká,“ odvetil Barak. Nachádzali sme sa na širokom dláždenom ohradenom dvore, ktorý lemovali budovy. Všetky však zatienila Yorská katedrála. „Najväčšia budova na severe. Je takmer taká veľká ako Katedrála svätého Pavla.“ Pozrel som sa na ohromné vstupné dvere pod zložito zdobenou gotickou klenbou, pri ktorej stáli obchodníci a zhovárali sa. Pod nimi sedela na schodoch skupinka žobrákov s miskami na almužnu. Cítil som pokušenie nazrieť dovnútra, ale rozmyslel som si to, pretože sme mali navštíviť Wrenna už včera. Spomenul som si na cestu, ktorú mi opísali, a všimol som si budovu s kráľovským erbom nad vchodom. „Je to hneď za touto budovou,“ odvetil som. Previedli sme kone cez nádvorie a dávali si pozor, aby sme sa nepošmykli na lístí, ktoré opadalo zo stromov vysadených okolo dvora.

„Viete, čo za človeka ten Wrenne je?“ spýtal sa Barak.

„Viem len, že je to známy yorský obhajca a robí veľa oficiálnych záležitostí. Počul som, že sa na ňom roky dobre podpísali.“

„Len dúfajme, že to nie je dáky rozospatý starec, ktorý má to najlepšie už za sebou.“

„Musí byť schopný, keď má na starosti žiadosti pre kráľa. A aj dôveryhodný.“

Voviedli sme kone na ulicu plnú starých domov natlačených na seba. Povedali mi, aby som hľadal rohový dom vpravo. Vykľula sa z neho vysoká budova, ktorá vyzerala naozaj starodávne. Zaklopal som. Zvnútra som začul šuchotanie a otvorila nám postaršia pani s okrúhrou vráskavou tvárou lemovanou bielym čepcom. Trpkou na mňa pozrela.

„No?“

„Je pán Wrenne doma?“

„Ste tí páňkovia z Londýna?“

Jemne som nad jej bezprostrednosťou nadvihol obočie. „Áno. Som Matthew Shardlake. Toto je môj pomocník, pán Barak.“

„Čakali sme vás už včera. Chudáčisko pán sa paprčil.“

„Stratili sme sa v Galtreskom lese.“

„Ste neni prví, komu sa to stalo.“

Kývol som na kone. „My a naše kone sme unavení.“

„Zničení,“ dodal Barak uštipačne.

„To podďte dnuka. Pošlem chlapca, nech vám kone ustajní a obrobí.“

„Sme vám vďační.“

„Pán Wrenne dačo rieši, ale o chvíľu sa vráti. Asi by si dali niečo pod zub.“

„Vďaka.“ Koláč mi sotva utišil hlad.

Starena sa otočila, pomaly sa šuchtala a priviedla nás do vysokej hlavnej siene postavenej v starom štýle s kozubom uprostred miestnosti. Horela v ňom mladina a pomaly z neho stúpala dym do diery pripomínajúcej komín vysoko v čiernych krokách. Na stole bol vystavený parádny strieborný tanier, no záclony za stolom, ktorý stál na stupienku na konci miestnosti, vyzerali zaprášene. Kúsok od ohňa sedel na bidle sokol s majestátnym sivým perím. Pozrel na nás obrovskými dravými očami, zatiaľ čo som pozeral na kopy kníh, ktoré boli rozhádzané po celej miestnosti – na stoličkách, na dubovej truhlici a opreté o stenu v kôpkach, ktoré vyzerali, že sa čoskoro prevrátia. Mimo knižnice som nikdy nevidel toľko kníh na jednom mieste.

„Váš pán má rád knihy,“ poznamenal som.

„To hej,“ odpovedala starena. „Donesjem vám trocha polievky.“ Odšuchtala sa preč.

„Potešilo by nás aj pivo,“ zakričal som za ňou. Barak sa zvalil na drevenú lavicu pokrytú hrubými ovčiami kožami a vankúšmi. Zodvihol som obrovský starý zväzok viazaný v telacej koži. Otvoril som ho a potom som nadvihol obočie. „Pre Krista pána. Je to jedna zo starých ručne ilustrovaných kníh, ktoré tvorili mnísi.“ Prelustroval som ju. Bola to kópia Bedeho *Histórie* s nádherným rukopisom a ilustráciami.

„Myslel som, že všetky skončili v plameňoch,“ odvetil Barak. „Mal by si dávať pozor.“

„Áno, mal. Takže nie je stúpenec reformácie.“ Knihu som vrátil na miesto a zakašlal som z malého obláčika prachu, ktorý z nej vystúpil. „Prepána, tá gazdiná zanedbáva svoju robotu.“

„Mne sa zdá, že ju to už dávno prešlo. A možno je viac ako gazdiná, ak je aj on starý. A ak nemá veľmi dobrý vkus.“ Barak sa posadil na vankúše a zavrel oči. Sadol som si do pohodlného kresla a snažil som sa uložiť si stuhnuté nohy do pohodlnej polohy. Cítil som, ako sa mi zatvárajú oči, no prebral som sa, keď sa vrátila starena a niesla na tácke dve misky pariacej sa hrachovej polievky a krčahy piva. Horlivo sme sa posadili. Polievka bola bez chuti a neokorenená, no zasýtla. Po jedle Barak opäť zavrel oči. Chcel som ho štuchnúť, pretože bolo neslušné zaspáť v hostiteľovej sieni, ale vedel som, aký je unavený. Bol tam pokoj, hluk z dvora tlmili okná so stĺpikovitými sklami a oheň jemne praskal. Tiež som zavrel oči. Rukou som prešiel po vrecku, v ktorom bola pečať arcibiskupa Cranmera, a spomenul som si na okamih pred pár týždňov, keď sa začala spleť udalostí, ktorá ma sem priviedla.

Minulý rok bol pre mňa náročným obdobím. Od pádu Thomasa Cromwella bolo nebezpečné poznať tých, ktorí boli s ním spojení, a prišiel som

o kopy klientov. Išiel som si proti srsti a zastupoval som londýnsku radnicu v prípade proti kolegovi obhajcovi z Lincolnovej súdnej akadémie. Stephen Bealknap bol možno jedným z najhorších ničomníkov, akých Boh zoslal na zem, ale aj tak som zradil svoju profesionálnu česť, keď som vystupoval proti nemu a teraz sa mi kolegovia, ktorí by inak posunuli prípady, vyhýbali. Veci neulahčilo ani to, že Bealknapovi kryl chrbát jeden z najvplyvnejších patrónov v krajine, sir Richard Rich, lord kancelár Prírastkového súdu. Potom, na začiatku septembra, prišli správy o otcovej smrti. Bol som ešte v šoku, keď som pred pár dňami vošiel ráno do pracovne a čakal ma tam Barak s utrápeným pohľadom.

„Pane, musím s vami hovoriť.“ Pozrel na môjho pisára Skellyho, ktorý odpisoval texty, okuliare mu žiarili od svetla prichádzajúceho cez okno, a kývol smerom k mojej pracovni. Prikývol som.

„Keď ste boli preč, prišiel posol,“ povedal, keď zavrel dvere. „Z Lambethského paláca. Dnes o ôsmej večer sa tam chce s vami stretnúť samotný arcibiskup Cranmer.“

Ťažkopádne som sa posadil. „Myslel som, že návštevy veľikána sa skončili.“ Ostro som pozrel na Baraka, pretože naša práca pre Cromwella spred roka nám narobila mocných nepriateľov. „Sme v nebezpečenstve? Počuli ste nejaké klebety?“ Vedel som, že ešte stále má kontakty na kráľovskom dvore.

Pokrútil hlavou. „Nič, odkedy mi povedali, že sme v bezpečí.“

Zhlboka som si vzdychol. „No dobre, tak uvidíme.“

V ten deň som sa sotva dokázal sústrediť na prácu. Odišiel som skoro, aby som išiel domov na večeru. Keď som kráčal k bráne, uvidel som, ako dovnútra vchádza vysoká štíhla postava v kvalitnom hodvábnom talári a spod čapice jej vytrčali blondáve kučery. Stephen Bealknap. Ten najzvrátenejší a najchamtivejší právnik akého som kedy poznal. Uklonil sa mi.

„Brat Bealknap,“ odvetil som slušne, ako si to vyžadovali zvyky súdnej akadémie.

„Brat Shardlake. Počul som, že nemáte dátum vypočutia svojho prípadu na Súde lorda kancelára. Sú tam takí pomalí.“ Pokrútil hlavou, ale vedel som, že je omeškaniu rád. Prípad sa zaoberal malým rozpusteným kláštrom blízko brány v Cripplegate, ktorý kúpil. Prerobil ho na rozpadajúce sa nájomné byty bez poriadnej kanalizácie a spôsobil tak nepríjemnosti ľuďom bývajúcim kúsok od neho. Prípad stál na tom, či sa môže spoliehať na výnimku z usmernení mestskej rady. Podporoval ho Richard Rich, lord kancelár Prírastkového súdu, ktorý mal na starosti pozemky rozpustených kláštorov, pretože ak by prehral prípad, padla by cena predaja pozemkov.

„Kancelária šiestich úradníkov akosi nevie vysvetliť omeškanie,“ odvetil som. Niekoľkokrát som tam poslal Baraka, ktorý vie byť zastrašujúci, keď chce, aby im dohovorel, no bezvýsledne. „Možno váš priateľ Richard Rich vie prečo.“ Okamžite som tie slová oľutoval, pretože som vlastne obviňoval lorda kancelára Prírastkového súdu z korupcie. Prerieknutie ukázalo, pod akým som tlakom.

Bealknap pokrútil hlavou. „Ste ale nezbedník, brat Shardlake, keď takto krivo obviňujete. Čo by na to povedal pokladník súdnej akadémie?“

Zahryzol som si do pery. „Mrzí ma to. Beriem to späť.“

Bealknap sa zoširoka usmial a odhalil nechutné žlté zuby. „Odpúšťam vám, brat. Keď má človek na starosti prípad so slabými vyhlídkami, často si z obáv zabudne dávať pozor na jazyk.“ Poklonil sa a odišiel. Pozeral som za ním a želal si, aby som ho mohol kopnúť do kostnatého zadku.

Po večeri som si obliekol právnický talár a odviezol sa na loďke cez rieku až do Lambethského paláca. Londýn bol celé leto tichý, pretože kráľ aj s dvorom boli na severe krajiny. Na jar prišli správy o povstaní v Yorkshire, ktoré zahubili v zárodku, a kráľ sa rozhodol, že sa vydá na ťaženie, aby tak zastrašil severanov. Hovorilo sa, že spolu s radcami boli veľmi znepokojení. Mali byť z čoho. Pred piatimi rokmi celý sever Anglicka povstal proti náboženským zmenám a spolu s armádou rebelov, ktorá sa nazývala Púťou milosti, bolo povstalcov až tridsaťtisíc. Kráľ ich oklamal a armádu rozpustili falošné sľuby. Potom si vybudoval vlastnú armádu a porazil ich. Všetci sa však báli, že sever znovu povstane.

V júni sa kráľovi zásobovači túlili celým Londýnom a vykupovali obchody a sklady s jedlom a inými potrebami, pretože sa hovorilo, že na sever pôjdu až tri tisícky ľudí. Bolo ťažké predstaviť si také počty, bolo to takmer obyvateľstvo malého mestečka. Keď na konci júna odišli, šíрили sa chýry, že káry sa tiahli viac ako kilometer popri ceste a Londýn bol počas vlhkého leta až podozrivo tichý.

Prievozník zabočil pri Lollardskej veži na severnom konci Lambethského paláca a v miznúcom dennom svetle som videl žiariace svetlo z okna väznice na vrchu veže, kde držali kacírov v arcibiskupovej väzbe. Niektorí ju nazývali Cranmerovým okom nad Londýnom. Zastali sme pri hlavnom schodisku. Prijal ma člen stráže a previedol ma cez nádvorie do veľkej siene, kde ma nechal samého.

Pozeral som na úchvatnú klenutú rebrovanú strechu. Potichu ku mne podišiel pisár v čiernom rúchu. „Arcibiskup vás očakáva,“ povedal. Viedol ma do bludiska tmavých chodieb a topánky mu jemne klopkali po trstinových rohožiach.

Vošli sme do malej študovne s nízkym stropom. Za stolom sedel Thomas Cranmer, čítal noviny pri svetle svietnika, ktorý stál vedľa neho. V krbe energicky horel oheň. Hlboko som sa poklonil arcibiskupovi, ktorý nás zriekol pápeža, oddal kráľa a Annu Boleynovú a bol priateľom a dôverníkom Thomasa Cromwella v každej reformátorskej intrige. Keď Cromwell padol, mnohí očakávali, že aj Cranmerova hlava skončí na kláte, ale aj napriek odklonu od reformácie prežil. Henrich ho poveril spravovaním Londýna, kým bol preč. Hovorilo sa, že mu kráľ dôveroval najviac zo všetkých.

Hlbokým tichým hlasom mi povedal, aby som sa posadil. Predtým som ho videl len z diaľky kázať. Mal na sebe biele cirkevné rúcho s kožušinovým golierom, čiapku mal zloženú a odhalil tak chumáče šedivejúcich čiernych vlasov. Všimol som si, aká bledá je jeho široká okrúhla tvár, okolo plných pier mal vrásky. Najviac ma však upútali jeho oči. Boli veľké a tmavomodré. Keď si ma prezeral, postrehol som v nich úzkosť, rozpoltenosť a náruživosť.

„Takže vy ste Matthew Shardlake,“ odvetil. Milo sa usmial, snažiac sa ma upokojiť.

„Pán arcibiskup.“

Posadil som sa na nepohodlnú stoličku oproti nemu. Na hrudi sa mu leskol obrovský pektorálny kríž zo striebra.

„Ako sa vám darí v Lincolnovej súdnej akadémii?“ opýtal sa ma.

Zaváhal som. „Bolo už aj lepšie.“

„Ľudia, ktorí pracovali pre grófa Cromwella, zažívajú ťažké časy.“

„Áno, môj pane,“ odpovedal som obozretne.

„Kiežby zložili jeho hlavu z Londýnskeho mosta. Vidím ju, vždy keď ním prechádzam. Alebo skôr to, čo z nej čajky nechali.“

„Je to naozaj smutný pohľad.“

„Viete, navštívil som ho v Toweri. Spovedal som ho. Povedal mi o poslednej záležitosti, do ktorej vás zapojil.“

Oči sa mi rozšírili a aj napriek teplu z ohňa som mal zimomriavky. Takže Cranmer o tom vedel.

„Povedal som kráľovi o výprave za temným ohňom. Pred pár mesiacmi.“ Lapal som po dychu, ale Cranmer sa len usmial a zodvihol ruku zdobenú prsteňmi. „Čakal som, kým jeho hnev voči Cromwellovi pre svadbu s Klévskou ustane a začne mu chýbať radca. Tí, čo sú zodpovední za to, čo sa stalo, teraz chodia po tenkom ľade. Zapierajú svoj podiel vo veci, skrývajú sa a klamú.“

Napadla mi mrazivá myšlienka. „Môj pane... vie kráľ o tom, že som bol toho súčasťou?“

Chlácholivo potriasol hlavou. „Lord Cromwell ma požiadal, aby som o tom kráľovi nehovoril. Vedel, že ste mu slúžili, ako najlepšie ste vedeli, a že rád zostávate v tajnosti.“

Takže na mňa nakoniec predsa len myslel v dobrom. Neľútostný velikán, ktorého postihla brutálna smrť. Odrazu som mal slzy na krajíčku.

„Mal veľa dobrých vlastností, pán Shardlake, aj napriek svojim krutým taktikám. Kráľovi som povedal, že sa do toho zapojili len sluhovia lorda Cromwella. Jeho výsosť to nechala tak, no bola nahnevaná na tých, ktorí ho zradili. Prednedávnom povedal vojvodovi z Norfolku, že by chcel Cromwella naspäť a že ho oklamali a prišiel o najlepšieho služobníka, akého kedy mal. Naozaj ním bol.“ Cranmer na mňa vážne pozrel. „Lord Cromwell povedal, že ste muž nevidanej diskretnosti, že dokázate udržať v tajnosti aj tie najchúlostivejšie záležitosti.“

„Je to súčasťou môjho remesla.“

Usmial sa. „Aj v ohnisku klebiet, akým sú súdne akadémie? Nie, gróf povedal, že vaša diskretnosť je nevidaná.“

Odrazu som si uvedomil, že Cromwell hovoril Cranmerovi v Toweri o ľuďoch, ktorí by mu vedeli poslúžiť.

„Mrzí ma smrť vášho otca,“ odvetil arcibiskup.

Vyvalil som oči. Ako o tom vedel? Zachytil môj pohľad a smutne sa usmial. „Opýtal som sa pokladníka súdnej akadémie, či ste v Londýne, a povedal mi o tom. Viete, chcel som s vami hovoriť. Nech duša vášho otca odpočíva v pokoji.“

„Amen, môj pane.“

„Žil v Lichfelde, všakže?“

„Áno. Musím tam o dva dni zísť. Na pohreb.“

„Kráľ je teraz odtiaľ na sever. V Hatfelde. Veľké ťaženie tam malo problémy, najmä s toľkými júlovými prehánkami. Poštoví jazdci mali omeškanie, splniť kráľove požiadavky bolo neraz náročné.“ Pokrútil hlavou a na tvári sa mu mihlo napätie. Hovorilo sa, že Cranmer nebol práve najlepší politik.

„Toto leto nebolo dobré,“ poznamenal som. „Bolo také vlhké ako minuloročné suché.“

„Vďaka bohu, že sa v poslednom čase zlepšilo. Kráľovná z neho ochorela.“

„Hovorí sa, že je tehotná,“ opáčil som.

Arcibiskup sa zamračil. „Klebety,“ odvetil. Na okamih sa odmlčal, akoby sa snažil usporiadať si myšlienky, a potom pokračoval: „Ako iste viete, súčasťou kráľovskej družiny je aj niekoľko právnikov. Je to najväčšie ťaženie v Anglicku a právnici sú potrební na to, aby sa konflikty na kráľovskom dvore a s miestnymi zásobovačmi mohli vyriešiť.“ Zhlboka sa nadýchol. „A navyše, kráľ sľúbil severanom spravodlivosť. V každom meste si pozýva žiadateľov voči miestnej správe a právnici sa musia preberať žiadosťami, vyplieniť drobné a hlúpe prípady a zvyšok poslať Rade severu. Jeden z kráľových právnikov zomrel. Chudák, dostal zápal pľúc. Komorník poslal správu, v ktorej žiadal Radu, aby poslala náhradníka, ktorý by sa v Yorku pridral k ťaženiu. Čaká ich tam veľa záležitostí. Spomenul som si na vás.“

„Aha.“ Toto som nečakal, išlo o láskavosť.

„Z Lichfieldu to nie je ďaleko, o to lepšie. Na budúci mesiac sa vrátite s ťažením a päťdesiatimi librami vo vrecku. Môžete si zobrať len jedného poskoka, radšej si zoberte svojho pomocníka ako sluhu.“

Bolo to veľkorysé, dokonca aj na vysoké odmeny za kráľovské služby. Aj tak som však zaváhal, pretože som sa netúžil priblížiť ku kráľovskému dvoru. Zhlboka som sa nadýchol.

„Môj pane, počul som, že sir Richard Rich je súčasťou ťaženia.“

„Ach, áno. Z Richa ste si pre temný oheň spravili nepriateľa.“

„A stále pracujem na prípade, ktorého je súčasťou. Rich by mi ublížil, akokoľvek by mohol.“

Arcibiskup potriasol hlavou. „S Richom ani s iným kráľovským poradcom nebudete mať do činenia. Vystupuje tam ako lord kancelár Prírastkového súdu, aby radil kráľovi v prerozdelení yorkshirských pozemkov po rebeloch. Ani radcovia, ani kráľ sa nezaoberajú žiadosťami. O všetko sa starajú právnici.“

Zaváhal som. Vyriešilo by to moje finančné problémy, mohol by som vyrovať otcove dlhy. Navyše, niečo sa vo mne pri myšlienke na toto predstavenie prebudilo. Bola by to cesta života. A rozptýlilo by ma to od smútku.

Arcibiskup naklonil hlavu. „Uvažujte, pán Shardlake. Nemám veľa času.“
„Pôjdem, môj pane,“ odvetil som. „Ďakujem.“

Arcibiskup prikývol. „Dobre.“ Nahol sa dopredu a ťažké rukávy tuniky mu zašušťali o papiere na stole. „Mám pre vás malú súkromnú misiu,“ odvetil. „Chcem, aby ste pre mňa niečo v Yorku urobili.“

Zalupal som po dychu. Nastavil na mňa pascu. Predsa len bol dobrý politik.

Arcibiskup si všimol môj pohľad a pokrútil hlavou. „Nebojte sa, pane. Pri tomto sa nebudete hnať za nebezpečenstvom a samotná misia je poctivá. Vyžaduje si len istú dávku slušnosti, ale najmä,“ pozrel na mňa vážne, „diskrétnosť.“

Zovrel som pery. Cranmer si spojil prsty a pozrel na mňa.

„Viete, aký význam má veľké ťaženie na sever?“ opýtal sa ma.

„Aby kráľ ukázal v rebelujúcich častiach krajiny svoju moc a potvrdil svoju autoritu.“

„Hovorí sa, že sever vytvoril Boh ako posledný,“ odvetil Cranmer s nečakaným hnevom. „Žijú tam barbari, ktorí sú ešte pošpinení pápeženským rúhaním.“

Prikývol som, ale nič som nepovedal, a čakal som, kým mi predostrie svoje úmysly.

„Po povstaní spred piatich rokov ustanovil lord Cromwell na severe ostrú vládu. Nová Rada severu zamestnáva mnohých špiónov, čo je dobre, pretože na jar odhalili vážne sprisahanie.“ Civel na mňa zapáleným pohľadom. „Minule chceli od kráľa, aby sa zbavil radcov, ktorí boli stúpenkami reformácie.“

Ako vy, pomyslel som si. Cranmera by upálili.

„Tentoraz ho nazývali tyranom a chceli ho zvrhnúť. Spojili sa so Škótmami, a to aj napriek tomu, že ich nenávidia. Sú to ešte väčší barbari ako oni. Škóti sú však pápeženci ako oni. Ak by neodhalili ich plány, bohvie, čo by sa stalo.“

Zhlboka som sa nadýchol. Hovoril mi tajomstvá, ktoré som nechcel počuť. Tajomstvá, ktoré by ma s ním spojili.

„Nechytili všetkých sprisahancov. Mnoho z nich uniklo do hôr. Ešte toho o ich plánoch veľa nevieme. V Yorku je jeden sprisahavec, ktorého tam prednedávnom uväznili, a majú ho na lodi doviezť do Londýna.“